

Секция 1

БИЗНЕС-ДИСКУРС: КОГНИТИВНЫЙ И КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ

М.І. Бажкова, І.І. Навасельцава
БДЭУ (Мінск)

ПРАФЕСІЙНА-КУЛЬТУРАЛАГІЧНАЯ АРЫЕНТАВАНАСЦЬ ТЭКСТУ ЯК СРОДАК ПАВЫШЭННЯ ДАСВЕДЧАНАСЦІ СТУДЭНТА

Удасканаленне мовы і маўлення студэнтаў-эканамістаў павінна ажыццяўляцца на аснове тэксту. Менавіта праз тэкст можна грунтоўна паказаць міжузроўневыя сувязі лексікі, марфалогіі і сінтаксісу, а таксама актывізаваць тэрміналагічную і прафесійную дасведчанасць.

Тэксты па спецыяльнасці прысвечаны не толькі тэарэтычным асновам эканамічных дысцыплін, але і ўтрымліваюць інфармацыю аб сучасным стане розных галін прамысловасці і народнай гаспадаркі, сацыяльна-эканамічных дасягненнях і перспектывах Беларусі. Фарміраванню тэрміналагічнай кампетэнцыі навучэнцаў, развіццю прафесійнага вуснага і пісьмовага маўлення, уменню дасведчана ўжываць набытыя веды ў маўленчай дзейнасці спрыяюць разнастайныя віды работы, уключання ў паслятэкставыя заданні і практыкаванні: тлумачэнне адзначаных слоў ці словазлучэнняў, складанне плана тэксту, фармуляванне пытанняў да пэўнага ўрыўка, перадача асноўнага зместу тэксту, напісанне анатацыі або рэферата на аснове прачытанага, кампраэсія тэксту і інш.

Пераклад прафесійна арыентаваных тэкстаў з'яўляецца асноўным відам работы на занятках, а таксама формай кантролю ведаў, узроўню валодання студэнтамі мовай спецыяльнасці. Будучаму спецыялісту ў галіне эканамічных зносін, які жыве ў рэальна існуючым двухмоўным асяроддзі, неабходна ўменне перакладаць, таму ў сістэме моўнай адукацыі пераклад — гэта і мэта навучання, і сродак атрымання інфармацыі,

дадатковых прафесійных і культуразнаўчых ведаў з тэкстаў, напісаных на іншай мове. Задача выкладчыка — навучыць студэнтаў якасна карыстацца правіламі перакладу ў працэсе маўленчых зносін, абгрунтавана выбіраць разнастайныя спосабы перадачы элементаў арыгінала на іншай мове.

У працэсе выканання заданняў на выяўленне, класіфікацыю, выпраўленне і аналіз памылак, скажэнняў і недахопаў у «адмоўных» тэкстах-перакладах пры параўнанні іх з тэкстам-арыгіналам студэнты выпрацоўваюць навыкі рэдагавання, умённе правільна вызначаць кантэкстуальнае значэнне слова, дакладна і лагічна ўзнаўляць інфармацыю зыходнага зместу, выконваць згодна нормам мовы перакладу адэкватныя замены і перастаноўкі, пазбягаючы літаральнасці. Выпрацоўка навыкаў моўных ператварэнняў у межах адной мовы пераконвае студэнтаў у тым, што адзін і той жа змест можа перадавацца адрозна, але з нязменным захаваннем прынятых нормаў, асноўнай функцыі выказвання.

Выкарыстанне на занятках тэкстаў культуралагічнай скіраванасці, лінгвакраіназнаўчых тэкстаў, насычаных моўнымі адзінкамі з нацыянальна-культурным кампанентам, спрыяе не толькі пашырэнню кругагляду студэнтаў, але і выхаванню гарманічна развітай асобы з паважлівым стаўленнем да гісторыі і культуры Беларусі, да яе матэрыяльнай і духоўнай спадчыны, заахвочванню да актыўнага карыстання беларускай мовай.

У працэсе навучання беларускай мове як мовы спецыяльнасці, які рэалізуецца праз адпаведную арганізацыю метадычнага матэрыялу, дзе асновай з'яўляецца тэкст, улічваюцца рэальныя патрэбы і ступень падрыхтаванасці студэнтаў, будучых спецыялістаў. Практыка паказвае, што работа з тэкстамі прафесійна-культуралагічнай арыентаванасці садзейнічае больш глыбокаму засваенню студэнтамі рознаўзроўневых моўных фактаў і з'яў, усведамленню імі этнічнай моўнай самабытнасці ў культурніцкай сусветнай прасторы, а таксама стварэнню вучэбнай мадэлі рэальнай камунікацыі і фарміраванню камунікатыўнай дасведчанасці.

Е.А. Вильчицкая, Т.Н. Нестерович
БГЭУ (Минск)

ЛИНГВОСТРАНОВЕДЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ-СПРАВОЧНИК КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ

Культурное содержание аккумулировано прежде всего в лексических единицах, поэтому для специалистов в сфере межкультурных бизнес-коммуникаций так важно внимание к лексическому составу языка.

Оптимальной формой экспликации культурологического знания выступает лингвострановедческий словарь, объединяющий черты лингвистического и энциклопедического. В нем используются алфавитный и идеографический принципы описания словарных единиц. На основе идеографической карты в словник вошли лексические единицы из сфер *Экономика (промышленность, транспорт, предприятие, коммуникативные технологии, средства массовой информации и др.)*, а также лексика тематических полей из разделов *Человек, Общество (экономическая, социальная и госу-*